

litomyšl 2017

srdeční
záležitost

Tajemná zákoutí, drobné poetické motivy a jejich proměny během různých denních dob i ročních období zachycoval Karel Špastry, autor řady olejů, ale i cyklů akvarelů a grafik s litomyšlskou tematikou. Špastry, rodák z Hořic, působil jako profesor kreslení na místní průmyslové škole a také jako neúnavný organizátor kulturního života a divadelních představení. Se svým bratrem Oldřichem se mj. podílel na výrobě loutek a kulis pro loutkové divadlo místní sokolské jednoty.

leden 2017

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Jan Špíchal (1894–1942), Litomyšl od Dudychů, olej na plátně, 20. léta 20. století, MGL

Jana Špíchala, rodáka z nedaleké Sloupnice, který zde prožil v podstatě celý svůj život, můžeme vnímat jako ryziho krajináře. Jeho realistické krajinomalby, často ovlivněné impresionismem, a to i v době, kdy již u mnoha umělců vnímáme odklon k moderním uměleckým směrům, z něj činí dokumentaristu, zaznamenávajícího rodný kraj s jeho běžným životem či drobnými příběhy.

únor 2017

			1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	
27	28						

Informace o díle Františka Pečinky, žáka Julia Mařáka, tvořícího především na Moravě, se dočítáte přímo na zadní straně obrazu:

„Mistr Fr. Pečinka byl malířem s hlubokým smyslem pro náladu a barvitost krajiny. Při jedné litomyšlské návštěvě byl okouzlen místními sceneriemi a některé zvětčil štětcem.“ Dále se dovídáme, že sám autor věnoval obraz do tomboly, která se konala 8. 12. 1913 v hostinci U Hroznů v Litomyšli. Kdo obraz vyhrál, nevíme, dnes ho můžete vidět v expozici Městské obrazárny.

březen 2017

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

František Motyčka (1877–1952), Litomyšlské náměstí, olej na plátně, 1920, MGL

Poetický obraz historické Litomyšle namaloval František Motyčka, rodák z Budislavi, malíř samouk, který zachycoval především květiny, krajiny a starobylé litomyšlské motivy. Ani tento obraz neminul skoro až dobrodružný osud. V roce 1943 byl za německé okupace z Litomyšle ukraden a převezen do Pardubic, kde byl po osvobození v květnu 1945 při přebírání zabaveného majetku objeven a vrácen zpět do Litomyšle.

duben 2017

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Neznámý autor, Obsazení piaristické koleje Švédy v roce 1643, olej na plátně, po roce 1685, RML

Proxam de manibus Gothico rapit Angelus hosti;
Persuadetque Pys, quærere tuta Scholis, A. 1643.

Obraz nám představuje podobu části dnešního zámeckého návrší v závěru 17. století. Vlevo je brána do zámku a pivovar v renesanční podobě, ve středu piaristická kolej, kostel a škola, vpravo fortna z dolního města. Brána, pivovar, kolej i fortna, ač v pozměněné podobě, jsou zde i dnes, na místě kostela a školy později vyrostl velký barokní chrám Nalezení sv. Kříže. Obraz znázorňuje legendární výjev z roku 1643, kde Anděl vysvobozuje chlapce jménem Proxa, syna tehdejšího purkmistra, z rukou Švédů a radí mu ukrýt se v piaristické škole.

květen 2017

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Bohdan Kopecký (1928–2010), Litomyšl, olej na plátně, 1949, soukromá sbírka

Přestože se Bohdan Kopecký proslavil především jako malíř mostecké krajiny, jeho výtvarný talent se rozvíjel v okolí Litomyšle. Lásku a obdiv k městu vtělil do své absolventské práce, která pro něj měla mimořádný význam. Což dokládají i jeho vlastní slova: „Na konci studií jsem se rozhodl namalovat rodnou Litomyšl. Formát 100 x 140 cm jsem přemaloval čtrnáctkrát. Najednou nešlo jen o optický záznam, ale muselo to být podpořeno myšlenkou – filozofií středověkého města s jeho osudy a historií.“

červen 2017

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

František Malý (1900–1980), Piaristický kostel v Litomyšli, tempera na plátně, 1939, RML

Monumentální piaristický kostel Nalezení sv. Kříže od G. B. Alliprandiho z počátku 18. století tvoří dominantu Litomyšle. Po desítkách let chátrání byl nedávno kompletně renovován. Kromě tradičního interiérového vybavení zde naleznete moderní umělecká díla, expozici diecézního umění Anděle na návrší a část dětského programu Litomyšlení. Je možné navštívit i mezivěžní vyhlídku. Autorem poetického vyobrazení chrámu je litomyšlský rodák František Malý, jeden z hlavních představitelů československého surrealismu.

červenec 2017

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Neznámý autor, Hořící Litomyšl, kombinovaná technika na papíru, po roce 1814, RML

Kresba zachycuje poslední velký požár Litomyšle v roce 1814. Není zcela realistická, přesto lze jednotlivé budovy dobře rozpoznat. V plamenech je celé náměstí, kapitulní i piaristický kostel a sousední školy, dnešní muzeum. Zámek zůstal tentokrát ušetřen. Velké požáry postihovaly město opakovaně. Hospodářské a kulturní ztráty byly obrovské, Litomyšl se z těchto katastrof vzpamatovávala někdy i desítky let. Požáry „proslavily“ město po celé zemi, v 18. století se začalo v Čechách říkat „Hoří jako Litomyšl“.

srpen 2017

							1	2	3	4	5	6	
							7	8	9	10	11	12	13
							14	15	16	17	18	19	20
							21	22	23	24	25	26	27
							28	29	30	31			

Antonín Dvořák (1817–1881), Litomyšl, olej na plátně, polovina 19. století, RML

Historické jádro města zaznamenalo od poloviny 19. století, kdy obraz vznikl, některé zásadní změny. Zcela vlevo vidíme zaniklou střelnici a vedle Karlov (dnes Smetanův dům), za ním starou poštu, na konci náměstí vodárenskou věž panského mlýna (pedagogická škola). Kapitulní chrám je zobrazen před regotizací, kdy byla mj. upravena věž, zámek nemá lunetovou římsu ani sgrafita (obnoveno v 70. – 80. letech 20. stol.). Autorem obrazu je malíř a také jeden z prvních zdejších fotografů Antonín Dvořák, rodák z nedalekých Němčic.

září 2017

					1	2	3
4	5	6	7	8	9	10	
11	12	13	14	15	16	17	
18	19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28	29	30		

Akademická malířka a grafička Ludmila Jandová prožila celý svůj život v Osíku u Litomyšle. Hlavní téžiště její tvorby se zaměřuje na vztah člověka ke světu, který vychází z křesťanských hodnot. Ve svém díle se obrací k podstatě lidské existence, k obraně ohrožených hodnot, svobodě, víře. Náměty hledá v okolí svého venkovského stavení, v přírodě, jen výjimečně zasazuje děj a postavy do konkrétního městského prostředí, jak je tomu u linorytu zachycujícího Touloucovo náměstí v Litomyšli.

říjen 2017

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Václav Martínek přišel do Litomyšle v roce 1908, aby působil jako profesor kreslení na místním gymnáziu. Od té doby zůstal městu věrný. Drobná zákoutí i pohledy na litomyšlské náměstí se pro něj staly nevyčerpatelným zdrojem inspirace, obvykle je zasazoval do doby kvetoucího jara, či zářivého podzimu. Výtvarný talent získal i jeho syn Pravoš (1912–1940), který působil jako profesor kreslení na gymnáziu v Třeboni.

listopad 2017

			1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	
27	28	29	30				

Josef Matička (1893–1976), Litomyšl s červeným koníčkem, olej na plátně, 1969, MGL

Litomyšl se vedle rodné Prahy stala pro Josefa Matičku druhým domovem. Její krásu objevoval díky své ženě, místní rodačce, Anně Theinové. Matička se tak zařadil mezi nejvýraznější malíře města, zachycující jeho poetické panorama, mizející tvář i všední život místních obyvatel na pozadí velkých historických událostí 20. století. Ve svém díle se inspiroval moderními uměleckými směry, ale i lidovým uměním, které nacházel v okolí Litomyšle a jehož krásu a půvab obdivoval.

prosinec 2017

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

městská galerie litomyšl

Městská galerie Litomyšl sídlí v domě U Rytířů, v jednom z nejpůsobivějších a nejstarších domů města, který díky své výzdobě ze 40. let 16. století patří i mezi skvosty renesanční městské architektury v Čechách.

Obdivovat můžete bohatě zdobenou kamennou fasádu či unikátní raně renesanční kazetový strop a kamenné meziokenní pilíře v interiéru, na nichž je dokonce patrná původní polychromie (barevnost).

Galerie zde celoročně pořádá krátkodobé výstavy výtvarného umění 19. století až po současnost s vazbou k regionu. Výstavní činnost je zaměřena na prezentování vlastních sbírek, současných umělců i nejvýznamnějších českých autorů – Julia Mařáka, Maxe Švabinského či Josefa Váchala. K výstavám je vždy připraven bohatý doprovodný program pro všechny věkové skupiny. I proto získala galerie titul Místo přátelské rodině.

Městská galerie Litomyšl
Dům U Rytířů, Smetanovo náměstí 110
www.galerie.litomysl.cz

městská obrazárna

Stálá expozice prezentuje více než 150 těch nejceněnějších obrazů a soch z bohaté sbírky města, která svůj příběh započala před více než 90 lety. Netradiční koncepce expozice Vás seznámí nejen s vystavenými díly, ale i jejich vazbou na utváření sbírky, s dějinami regionu a s nejvýznamnějšími mecenáši galerie.

Setkáte se zde se špičkovými díly českého výtvarného umění autorů, jako jsou Julius Mařák a jeho žáci krajinářské školy, Josef Čapek, Emil Filla, Josef Lada, Otakar Kubín, František Tichý, Josef Váchal, Václav Boštlík či Olbram Zoubek. Důraz je také kladen na umělce se vztahem k městu – Antonína Dvořáka, Maxe Švabinského, Josefa Matičku, Ludmilu Jandovou či Bohdana Kopeckého.

Prožijte neskutečný příběh galerie malého města východních Čech, které kulturním a historickým významem přesahuje své hranice.

Městská obrazárna
Státní zámek Litomyšl – 2. patro, Jiráskova 93
www.galerie.litomysl.cz

regionální muzeum v litomyšli

Litomyšlské muzeum, založené v roce 1891, sídlí v barokní budově bývalých piaristických škol v sousedství zámku. Studovaly a vyučovaly zde významné osobnosti své doby, právě tady se odehrává známá novela Filosofská historie od zdejšího profesora Aloise Jiráska. Budova prošla nedávno generální rekonstrukcí dle projektu našeho předního architekta Josefa Pleskota. Laickou i odbornou veřejností je velmi oceňována nová stálá expozice s názvem „Litomyšl – město kultury a vzdělanosti“ s celou řadou unikátních předmětů i dětským programem. Muzeum dále pořádá mnoho krátkodobých výstav, přednášek či lektorovaných programů.

Rozsáhlé sbírkové fondy dokumentují především historický vývoj zdejšího regionu. V menším měřítku se zaměřují rovněž na výtvarné umění a přírodinny.

Ve správě muzea je také Rodný byt Bedřicha Smetany. V prostorách bývalého sládkova bytu v zámeckém pivovaru, kde se v roce 1824 skladatel narodil, je zřízena expozice, která připomíná dobu jeho dětství v Litomyšli.

Regionální muzeum v Litomyšli
Jiráskova 9
www.rml.cz

víkend v litomyšli začíná ve čtvrtek

Litomyšl se vždy mohla pyšnit pracemi těch nejlepších soudobých stavitelů a umělců. Můžeme zde na poměrně malém území obdivovat dokonalé dědictví minulosti. Umění je v Litomyšli běžnou součástí života – nachází se mnohdy i ve veřejném prostoru, stačí otevřít oči a dobře se dívat. Dnes vás však chceme pozvat především do litomyšlských muzeí a galerií. Počet krásných míst, která stojí za to vidět, je veliký. Sobota a neděle vám na prohlídku Litomyšle umělecké stačit určitě nebude. Přijměte proto pozvání na víkend, který začíná již ve čtvrtek. Nejen, že stihnete vidět a zažít víc, ale dokonce ušetříte. Každý první čtvrtek v měsíci pro vás vybraná muzea a galerie otevřou své dveře úplně zdarma. Není podstatné, zda jde o instituci státní, krajskou, městskou či soukromou. Důležité je, že si odnesete překrásné zážitky a snad si i v našich Lázních ducha trošku odpočinete a načerpáte nové síly.

- Městská galerie Litomyšl
- Městská obrazárna
- Regionální muzeum v Litomyšli
- Rodný byt Bedřicha Smetany
- Expozice Andělé na návrší v chrámu Nalezení sv. Kříže
- Piaristická kolej
- Stálá expozice soch Olbrama Zoubka a Srdce pro Václava Havla v zámeckém sklepení
- Portmoneum – Museum Josefa Váchala
- Galerie Zdeněk Sklenář
- Galerie Miroslava Kubíka
- Galerie Sofia
- Galerie Na Schodech
- Galerie Kroupa
- White Gallery

umění ve veřejném prostoru

- Pomník Bedřicha Smetany (Jan Štursa)
- Pomník Aloise Jiráska (Vincenc Makovský)
- Pomník Jana Amose Komenského (Alois Metelák)
- Sousoší v Klášterních zahradách (Olbram Zoubek)
- Šik v Klášterních zahradách (Jasan Zoubek)
- 1 ar^t / 100 m² pro umění v Mariánské ulici (Josef Pleskot)
- Studánka v 1 ar^t v Mariánské ulici (Václav Cigler)
- Lázeňské lavičky – různá místa (různí autoři)
- DNA vodopád na Galerii Miroslava Kubíka (Jiří David)
- Dvojhvězda v Havlíčkově ulici (Federico Díaz a Marián Karel)
- Výzdoba Nového kostela (Václav Cigler, Karel Maich)
- Sloup s odraznou plochou v Piaristickém kostele (Václav Cigler, Michal Motyčka)
- Sgrafitová výzdoba zámku Litomyšl
- Galerie v zahradě u Galerie Sofia (Arnold Bartůněk, Jiří Šimek)
- Současná architektura

litomyšl 2017

srdeční záležitost

Vydalo: Město Litomyšl ve spolupráci s Městskou galerií Litomyšl
a Regionálním muzeem v Litomyšli
Texty: Zuzana Tomanová, René Klimeš, Michaela Severová
Grafická úprava a tisk: H. R. G. Litomyšl

Titulní strana: Josef Matička (1893–1976), V klášterní zahradě, olej na plátně, 1953, MGL